

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in tožl se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopsil se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XVI.

V Ljubljani, v četrtek, dne 18. julija 1933.

Štev. 80.

Velika javna dela za agrarne države

Veliki načrt študijskega odbora Društva narodov na plenarni seji londonske konference — Za Jugoslavijo predlaganih javnih del za 378.2 milijonov švicarskih frankov — Dokazana rentabilnost teh del — Velik in učinkovit govor ministra Mohoriča na plenarni seji londonske konference

Cepprav ne bo prinesla londonska konferenca nobenih uspehov v valutnem vprašanju, pa je vendar upati, da bo vendarle veliko korist zlasti agrarnim državam. Na zadnji plenarni seji konference dne 13. t. m. se je namreč obravnavalo vprašanje velikih javnih del, ki jih je predlagal študijski odbor Društva narodov. Ta velika dela naj bi se izvršila v prvi vrsti v agrarnih državah in minister Mohorič je v svojem mnogo opaženem govoru tudi povdaril, zakaj naj bi se ta dela izvršila zlasti v agrarnih državah. Te razloge je konferenca tudi usvojila in to tem lažje, ker bo industrijske države itak soudeležene pri nabavi potrebnega materijala in ker bodo mogle tudi mnogo več izvažati v agrarne države, ko bo vsled teh velikih del njih kupna moč dvignjena. Gradbeni program študijskega odbora je nato še izpopolnil minister Mohorič, ko je opozoril na izredno važnost izgradbe mednarodnih telefonskih kablov skozi Jugoslavijo na Orient. Ker je rentabilnost teh del izven

dvoma, upamo tem bolj, da bo tudi to delo prišlo v program študijskega odbora. Pripominjamo le še, da je po tem investicijskem načrtu Jugoslavija poleg Poljske najbolj upoštevana, kar javno kaže na veliki pomen naše države za vse mednarodno gospodarstvo. Upamo, da bo londonska konferenca v celoti usvojila predloge študijskega odbora. Naloga agrarnih držav pa je, da z vsemi silami delajo za uresničenje tega načrta, ki bi pomenil gospodarsko preroditev vse južnovzhodne in vzhodne Evrope. Ker so ta javna dela rentabilna, ne bo težko najti sredstev za finansiranje teh del. Tem manj, ker bo največ izdatkov za delavske plače, ki bi jih agrarne države mogle plačati tudi v naturi. Vsa ta velika investicijska dela so torej izvedljiva, potrebno je samo nekaj dobre volje, ki je mora biti zlasti mnogo pri agrarnih državah. V naslednjem podajamo kratek opis za nas tako pomembne plenarne seje londonske konference.

Četrtkova plenarna seja londonske konference

Plenarna seja ekonomske konference, ki je bila napovedana za četrtek, se je pričakovala po štirinajst dnevnem odmoru, v roku katerega se je nadaljevalo delo v podkomisijah in posebnih odborih za proučevanje posameznih vprašanj in predlogov, z velikim zanimanjem. Poseben pomen ji je dal dnevni red, na katerem se je nahajalo vprašanje javnih del in sovjetskih predlogov o ekonomskem napadanju. Po izjavah Američanov naj bi se napor konference osredotočili na vprašanje organizacije in finansiranja javnih del, s katerimi se najbolje odpravita brezposelnost in vladajoča depresija. Iz Ženeve je na to razpravo prispela posebna delegacija Mednarodnega urada dela, da obrazloži svoje stališče, apelira na zbrane predstavnike vlad in poda svoj program. Društvo narodov je za to razpravo sestavilo posebno spomenico, kateri je priložen seznam najvažnejših javnih del, ki bi jih bilo treba izvršiti.

Spomenica je bila sestavljena na podlagi resolucije Društva narodov od 24. septembra 1932, v kateri se pravi med drugim, da bi mogla javna dela, ki jih priporoča Društvo narodov, v znatni meri vplivati blagodejno na razvoj poslov, znižati brezposelnost in povečati produktivnost.

Na podlagi tega sklepa je bil osnovan poseben odbor za študije, ki je proučil poslano predloge vlad po treh kriterijih in sicer:

1. z ozirom na boj proti brezposelnosti,
2. po povečanju produktivnosti z javnimi deli in

3. po mednarodni pomembnosti predloženih načrtov.

Odbor je izvršil razpored del po njih mednarodni važnosti, a tudi po njih produktivnosti in po njih gospodarski važnosti za prizadete države.

Za 378.2 milijonov šv. fr. javnih del v Jugoslaviji

Po načrtih tega študijskega odbora naj bi se izvršila javna dela v Avstriji za 95 milijonov švicarskih frankov, v Bolgarski za 12.3, v Estoniji za 8.1, v Madžarski za 35 v Latiški za 131.9, v Romuniji za 280 in na Poljskem za 454 in v Jugoslaviji za 378.2 milijonov švicarskih frankov. V Jugoslaviji bi se izvršila ta dela:

1. Spopolnitev cestnega omrežja, kar bi veljalo 137.5 milijonov švicarskih frankov.
2. Zgraditev železniške proge in mostovi čez Donavo, kar je proračunano na 50.5 milijonov švicarskih frankov.
3. Izgradnja beogradskega pristanišča, kar bo veljalo 10.2 milijonov šv. fr.
4. Zboljšanje železniškega omrežja, kar bi veljalo 180 milijonov šv. fr.

Po mnenju študijskega odbora bi bila rentabilna ta dela: Izgraditev glavnega cestnega omrežja v celoti, to je v višini 137.5 milijonov šv. fr. in enako v celoti tudi zboljšanje železniškega omrežja. Rentabilnost velikih javnih del v Jugoslaviji ceni torej odbor na 317.5 milijonov šv. fr.

Popoldne je predložil Francoz Cahen-Salvador naj bi se poverilo nadaljne obravnavanje vprašanja javnih del stalnemu komitetu, ki naj bi v podrobnosti obdelal to vprašanje.

Govor ministra Mohoriča

Za njim je dobil besedo jugoslovanski delegat Ivan Mohorič, ki je imel posebno srečen dan, govoril počasi in s povdarilom, da so ga vsi delegati poslušali z veliko pozornostjo. Takoj uvodoma je izjavil, da želi po obširni splošni debati o politiki javnih del, glede katere se vsi več ali manj strinjajo, preiti na konkretizacijo vprašanja. Zahvalil se je organizacijskemu odboru konference, da je stavil pereče vprašanje javnih del na dnevni red in

ugotovil, da zadostuje mal vpogled v seznam programa javnih del, ki jih predlaga odbor D. N., da se ugotovi, da so javna dela najpotrebnejša in najnujnejša predvsem v agrarnih državah vzhodne in jugovzhodne Evrope. Ako se program del D. N. nanaša predvsem na Jugoslavijo, Romunijo, Bolgarijo, Poljsko, Letonsko in Madžarsko, ni to zgolj slučaj, kajti v odboru D. N. so bili najizbranejši strokovnjaki, ki so podrobno razmotrivali vsi

ogromno množico predlogov, ki so jih bili prejeli in iz njih izbrali samo one, ki imajo poleg važnosti za zaposlitev delavnih sil tudi zajamčeno rentabilnost in predvsem pa, ki imajo mednarodni značaj in pomen. Ako je ta odbor predložil konferenci detajliran program, ki ga je sprejel, kar posebno podčrtava, soglasno, je to storil radi tega, ker je bil prepričan, da je sila v teh državah največja.

Predlagana javna dela naj bi se izvršila s pomočjo mednarodnega sodelovanja pod vodstvom strokovnjakov D. N. Agrarne države ne razpolagajo same z zadostnim kapitalom, njihova kreditna kriza je znana in splošna, imajo pa sirovine in delovne moči, željne dela, ki bi se angažirale za izvršitev teh del. Govornik tu posebno povdarja važnost zboljšanja železniškega omrežja in cestne mreže v Jugoslaviji za velik mednarodni promet.

Nato reagira na izvajanja predgovornikov in vztraja na tem, da se program del, ki je bil predložen od Društva narodov, vzame kot podlaga za vsa razmotrivanja in delo v posebni komisiji, kateri name-rava konferenca zaupati nadaljno izvajanje tega vprašanja — in nadaljuje:

Zakaj treba v prvi vrsti pomagati agrarnim državam

»Marsikomu bi se utegnilo zdeli paradoksalno, da je odbor D. N. sestavil program javnih del, ki vsebuje samo agrarne države, ki izkazujejo vendar po raznih statistikah najmanjše število registriranih brezposelnih. Čudno bi se zdelo, da niso tu vsebovane države z milijoni kvalificiranih delavcev, ki so brez zaposlitve.

Odgovor na to je kratek in jaseen: Res je, da nimamo po uradnih statistikah registriranih milijonov brezposelnih, toda ne sme se pozabiti, da je prirastek prebivalstva v agrarnih državah neprimer-no jači in večji kot v visoko razvitih državah zapada in severa. Pred vojno smo lahko ta prebitek izseljevali in oddajali v industrijske centre zapada in v prekomorske države. Danes je ta možnost odvzeta, pa ne samo to — marveč se nam vračajo v domovino še oni, ki so bili odšli v borbi za kruhom preko morja in za meje.

Inicijativa v industriji, ki prihaja povečini le od zunaj, je od početka sedanje depresije popolnoma prenehala — kaj nam torej preostaja? V poljedelstvu je nemogoče zaposliti več ljudi, kot jih je že, ker niti tega ne moremo prodati po cenah, ki bi krile proizvodne stroške, kar pridelamo s sedanji delovni silami in vsak dan moremo manj in vedno manj izvoziti. Prirastek prebivalstva pa se ni zmanjšal in tako nastaja socialno zlo, ki ga je treba lečiti. Baš v organizaciji javnih del vidimo najboljšo možnost, da to zlo ublažimo in zmanjšamo.

Javna dela v naši državi imajo dokazano visoko rentabilnost in mednarodni pomen.

Ocenjujoč na-to program del za Jugoslavijo, opozarja govornik konferenco tudi na izredno važnost izgradbe mreže

mednarodnih telefonskih kablov skozi Jugoslavijo in Balkan v Orijent. Ti so za bodoči razvoj trgovskih stikov z bližnjim vzhodom najvažnejšega pomena. Danes se končujejo mednarodni kabli na severni meji Jugoslavije, ker se dela radi nastale krize niso mogla nadaljevati. Že sam tranzit jamči za rentabilnost teh naprav neglede na notranji promet, ki ved-

no bolj narašča. Ugotavlja, da je bila zadeva proučavana že na več mednarodnih konferencah in da so načrti zanje že davno gotovi.

Zaključujoč svoj govor predlaga, da se dopolni program del v omenjenem smislu in se priključuje francoskemu predlogu za ustanovitev stalne institucije, ki naj izvrši vsa potrebna predela za izvršitev javnih del.

Govor ministra Mohoriča je bil sprejet z velikim odobravanjem in so mu zlasti čestitali vsi delegati agrarnih držav. Upamo, da pride tudi do dejanj in da se kmalu začne velika mednarodna investicijska dela v Jugoslaviji.

Spor zaradi našega izvoza na Češkoslovaško poravnani

Vsled uvedbe sindikalnih taks na naš uvoz svinj, masti, slanine, jajc in drugih predmetov na Češkoslovaško, se je naš izvoz tako zelo podražil, da se ni več izplačal in da je zato skoraj popolnoma prenehal. Naravna posledica tega pa je bila vsled klirinškega prometa, da je padel tudi češkoslovaški izvoz v Jugoslavijo. Sindikalne takse so bile tako v škodo Jugoslaviji ko Češkoslovaški.

Da se zopet zboljšajo trgovinske zveze med obema prijateljskima državama, so se začela v Pragi pogajanja o spremembi čl. sindikalnih taks. Ta pogajanja so se pred kratkim ugodno zaključila in sklenjen je bil začasen sporazum, ki velja do konca septembra. Sporazum je bil sklenjen na tej podlagi: Z novo carinsko tarifo Češkoslovaške so bile carine povišane za 56 kmetijskih pridelkov. Za vse te pridelke se sindikalne takse odpravijo. Tako ne velja več sindikalna taksa za jajca, mast in slanino. Pri svinjah je ostala še naprej v veljavi sindikalna taksa v višini 10 Kč za svinjo. Vseeno pa so uvozne pristojbine zmanjšane, ker so pristali češkoslovaški uvozniki, da znižajo svoje komisijske pristojbine in tudi nekatere druge svoje zahteve. Sporazum je dosežen tudi glede našega majskega in junijskega svinjskega uvoznega kontingenta, ki sta ostala vsled pretirano visokih pristojbin neizkoriščena, da se moreta uporabiti v drugi polovici leta.

Naša prizadevanja, da te kontingente izkoristimo, so povzročila, da je cena že v prvem tednu, ko je zopet oživel naš izvoz v Češkoslovaško, padla za svinje za skoraj 3 Kč pri kilogramu. Ker so namreč Rumuni in Madžari svoj julijski kontingent izčrpali že v prejšnjih mesecih, smo bili na praškem trgu brez konkurence in smo mogli prodati vse blago, čeprav za malo slabše cene, ker je bila naša ponudba nakrat prevelika in to v neugodnem času za kupčijo s svinjami.

NAZADOVANJE NEMŠKE TRGOVINSKE BILANCE

Nemška trgovinska bilanca je bila v juniju aktivna za 29 milijonov mark. V maju je znašal suficit nemške zunanje trgovine še 89 milijonov. Sploh se vidi, da nemški izvoz vedno bolj pada in kar je posebno značilno, da pada najbolj izvoz gotovih izdelkov, v manjši meri pa izvoz sirovin. Posebno pa je nazadoval nemški izvoz v Rusijo in sicer kar za dve tretjini.

MADJARSKI IZVOZ VINA V ŠVICO NARAŠČA

Madjarski izvoz vina v Švico že nekaj let narašča, posebno pa se je povečal lani. Leta 1930 je izvozila Madjarska vina v Švico 22.628 hl, l. 1931 že 40.632, lani pa kar 117.165 hl v vrednosti 2,5 milijona šv. frankov. Pri uvozu vina v Švico je prišla s tem Madjarska na 3. mesto, takoj za Italijo in Španijo in pred Francijo. Italija je uvozila lani 457.051 hektolitrov vina, Španija 450.975 hl.

Deset let miru

Eno dobro stran ima vendarle pakt štirih, da jamči vsaj za deset let miru v Evropi. To jamstvo sicer ni stoodstotno, ker pač niso v mednarodni politiki presenečenja nikdar izključena, vendar pa je to jamstvo tako veliko, da smemo verovati v mir. Za odpravo krize zaupanja je s tem storjen prvi pomembni korak, kajti v začetku vse te krize je bil strah narodov, da bi mogla politična nasprotja izzvati krvave konflikte. Ta strah je preprečeval vsake mednarodne investicije in bil eden glavnih razlogov, da se ni težaviral samo mali domači kapital, temveč tudi veliki mednarodni. Z odpravo vojnega strahu je zato ustvarjena prva možnost, da prične veliki mednarodni kapital zopet oživljati mednarodno gospodarstvo in v tem je pozitivna stran pakta četvorice.

Imamo torej pred seboj najmanj deset let miru in s tem nastaja za nas vse dolžnost, da teh deset let čim bolj uporabimo za ustvarjajoče delo. Predvsem pa bi morali določiti sebi jasen in smotren program dela in kar smo na tem mestu že opetovano naglašali, moramo zopet ponoviti: potrebna nam je jugoslovanska desetletka ustvarjajočega dela, potreben nam je do podrobnosti izdelan načrt dela, da bomo v teh desetih letih res izkoristili vse možnosti za naš gospodarski napredek.

Mnogo načrtov o prvih nalogah, ki jih mora izvršiti naše gospodarstvo, je bilo že podanih, tudi iz vladnih krogov smo že slišali o nekaterih pozitivnih akcijah, ki jih namerava izvesti naša vlada. Naj ne ostane le pri besedah, temveč naj se preide k dejanjem, kajti samo ta morejo pomagati.

Eden glavnih ciljev tega programa dela mora biti ta, da se z javnimi deli zmanjša brezposelnost ljudi. V prvi vrsti je zato pričeti z zidanjem avtomobilskih cest in z zboljšanjem ter izpopolnitvijo našega cestnega omrežja. Silna beda v rudarskih revirjih naravnost kriči po veliki savski cesti. Nobenih anket, nobenih komisij o stanju v rudarskih revirjih ni več treba, temveč potrebno je le eno, da se začne z graditvijo savske ceste. Načrti za to cesto so že gotovi in zato ni treba drugo, ko razpisati dela, da se ta takoj prične in da bo do zime že nekaj dela izvršenega. Čim več del bo sedaj izvršenih, tem manjša bo beda prebivalstva v zimskih mesecih, tem manj bo treba tudi podpirati brezposelne. Ne samo iz socialnega, temveč že zaradi državnih financ je treba pričeti z gradnjo savske ceste.

Ne sme pa to biti edina cesta, ki se bo pričela graditi, temveč zgraditi je treba tudi vse druge ceste, ki so nam neobhodno potrebne. Tako je nujna dobra avtomobilska cesta z Jesenic do Sušaka ter iz Maribora do Sušaka. Savska cesta mora biti začetek gradnje velike ceste, ki bo vezala vse tri naše lepe prestolnice. A tudi v vseh drugih banovinah je treba spopolniti cestno omrežje.

Misliti pa je tudi na spopolnitev železniškega omrežja. Tu moramo omeniti zlasti na zvezo Slovenije z morjem. V zvezi s tem pa je treba izpopolniti tudi morski promet, da bodo redne parobrodne zveze omogočale našemu blagu dostop na tuje trge. Zlasti redna morska zveza s Palestino in Levanto je neobhodna in naravnost milijone zapravljamo, če ne zgradimo te proge.

Naša desetletka mora biti desetletka dela za zboljšanje prometnih zvez in sicer vseh vrst, zlasti pa onih, ki so odločilnega pomena za naš izvoz. Prometna desetletka, to mora postati naš cilj in v tem delu moramo izkoristiti dobo miru, pa bo tudi za nas pakt štirih v korist, pa čeprav ni bil to namen njegovih očetov. Prometna desetletka, to je gospodarski program Jugoslavije, ki mora biti uresničen v desetih letih miru in potem bo večja tudi — naša varnost.

Čedra prašek je boljši

POBIRANJE TROŠARINE NA ELEKTRICNO STRUJO

Po informacijah, ki smo jih prejeli od merodajne strani, elektrarne, ki oddajajo strujo samo za razsvetljavo, ne pa tudi za pogon, niso dolžne postaviti strujomera v zvezi razpisa ministrstva financ broj 90.922/32.

Popoln umik g. I. A.-a.

Nedeljski »Slovenec« je objavil odgovor na naša izvajanja o nastopu g. I. A. proti znižanju obrestne mere Narodne banke. »Slovenec« odgovor pomeni popoln umik »Slovenca« in g. I. A.-a, pa čeprav skuša »Slovenec« ta umik zamaskirati z originalnim, a ne premožatim izgovorom, da g. I. A. sploh ni zagovarjal obrestne politike N. B., temveč je hotel le pokazati na jedro problema vse obrestne politike Narodne banke. Da bi ta iz trte izviti odgovor še bolj držal, dostavlja »Slovenec«, da je g. I. A. nastopil z zahtevo po odpravi kontingentiranja, kar bi najbolj bilo v korist našim trgovini. Če bi bil »Trg. list« res zastopnik trgovskih interesov, potem bi moral podpirati izvajanja g. I. A. z obema rokama, se glasi kronani konec tega »Slovenčevega« odgovora.

G. I. A.-u in »Slovenec« moramo predvsem povedati to-le: Presneto malo briga nas in vso javnost, kaj si je g. I. A. pri pisavi svojega članka mislil. Glavno je le to, kar je napisal in ni naša krivda, če je napisal to tako nerodno, da ga je vsa javnost razumela napačno. Je pač stara resnica, da večsah tudi največji strokovnjaki ne znajo povedati tega, kar mislijo, toda ta nesposobnost ni noben izgovor.

V debati je že mesece previsoka obrestna mera Narodne banke. Na nešteti shodih in zborovanjih je že bila izrečena zahteva gospodarskih krogov po znižanju obrestne mere. Nastali sta dve fronti: ena za znižanje, druga proti znižanju. Na eni vsa ogromna množica gospodarskih ljudi, na drugi strani delničarji Narodne banke. In v tem boju se naenkrat oglasi I. A. in nastopi »proti vpitju po znižanju obrestne mere« in začne govoriti, da se naša javnost meni le za postranska vprašanja, a pozablja na glavno vprašanje: o značaju kratko- in dolgoročnosti posojil ter o kon-

tingentiranju! In po vsem tem pravi še g. I. A., da ni zagovarjal kreditne politike Narodne banke! G. I. A. in »Slovenec« lahko sebi dopovedujeta, kar hočeta, ampak javnosti takšnih praznih izgovorov ne bosta dopovedala.

In kot dokaz moremo navesti nedeljski »Jutro«, v katerem reagira njegov gospodarski urednik na izvajanja g. I. A. čisto v našem smislu ter tudi že zavrača izgovor g. I. A.-a, kakor da ne bi nastopil kot zaščitnik obrestne politike Narodne banke. Pravilno pa reducira »Jutro« tudi najbolj ponosno tezo g. I. A.-a (da je namreč treba spremeniti načela, po katerih dovoljuje Narodna banka posojila), ko pravi, da ta zahteva ni nič novega ter jo »Jutro« ponavlja že leta in leta.

Ko konstatiramo ta popolni umik gospoda I. A.-a, pa moramo spregovoriti še par besed o ljubeznivostih, ki si jih je dovolil »Slovenec« na naš naslov, ko se vprašuje, če res zastopamo interese trgovstva in koga danes prav za prav zagovarja »Trgovski list«. Na to ljubezljivo vprašanje odgovorjamo, da prav gotovo ne zagovarjamo tistih, ki na direkten ali indirektn način zagovarjajo visoko obrestno mero Narodne banke. Ta obrestna mera se mora znižati in če kdo smeši zahtevo po znižanju obrestne mere in čeprav tudi z nadvse učenimi premišljevanji, bomo mi nastopili proti, pa naj bo to Peter ali Pavel, g. I. A. ali pa »Slovenec«. To pa zato, ker mi res zastopamo trgovske interese in ker jih zastopamo tako dobro, da mora še g. I. A. pred nami retirirati!

In s to konstatacijo naj bo debata zaključena, če seveda ne bi čutil g. I. A. ali kdorkoli potrebe, da bi zopet nastopil proti vpitju po znižanju obrestne mere Narodne banke.

Težnje naše lesne trgovine

V petek, dne 14. t. m. je bila seja odbora Osrednje sekcije lesnih trgovcev pri Zvezi trgovskih združenj v Ljubljani, ki je razpravljala o važnih strokovnih zadevah.

Z ozirom na potrebo, da se delo Osrednje sekcije čim bolj živahno in pozitivno razvije, je Osrednja sekcija osnovala tarifni odsek, ki bo vsem članom v vseh tarifnih zadevah na razpolago.

Informacijski odsek bo vodil evidenco o nesolidnih tvrdkah in dajal članom potrebne informacije; vodil bo evidenco o tržnih cenah in zbiral ter dajal članom informacije o razpisanih dobavah.

Upravni odsek bo opravljal posle z zvezi z intervencijami in se zavzemal za zaščito lesne trgovine v tarifnem, prometnem, davčnem in zakonodajnem pogledu.

Razpravljalo se je nato o akcijah, ki naj jih Osrednja sekcija podvzame na odločilnih mestih. Sklenilo se je odločno zahtevati revizijo pravilnika o najemninah ležarinskih prostorov. Lesni izvozniki so radi visokih najemnin za ležarinske prostore primorani odpovedati prostore in je v interesu železnice same, da končno vendarle ugotovi, da večletni težnji izvoznikov po reviziji pravilnika, ki je bil uveljavljen leta 1927 in ki nikakor ne odgovarja več današnjim prilikam.

Obširno se je razpravljalo o obrestni meri in sklenilo, da se Osrednja sekcija pridruži gibanju za znižanje obrestne mere ter da izrazi svoje toževne težnje na odločujočih mestih.

Sklenilo se je posredovati, da se pri obračunavanju valute v klirinškem prometu obračunava po dejanskem tečaju, ker pri sedanjem načinu obračunavanja utrpe naši izvozniki znatno škodo.

Ker je rok za kritje izvoznega uverjenja, ki znaša 45 dni, mnogo prekratek, ker v dostih primerih prispe blago v tem času šele v kraj namembe, oziroma izvoznik nikdar ne more podati garancije, da bo kupec plačal blago v predpisanem roku, je Osrednja sekcija sklenila, pozvati merodajne činitele, da se rok za kritje uverjenja podaljša na pol leta. Istotako je nujno potrebno izpremeniti postavke za izvozna uverjenja, ki so znatno previsoka.

Osrednja sekcija bo podvzela akcijo, da bi Narodna banka priznavala v kritje izvoznega uverjenja tudi zneske, ki jih izvozniki prinesejo v državo, ali ki jih prejmejo v denarnih pisnih. Narodna banka sedaj takih zneskov ne priznava v kritje uverjenj, kar povzroča izvoznikom velike nepravilne.

Osrednja sekcija je že ponovno posredo-

vala, da se prepoved izdaje izvoznega uverjenja, že v primeru, da izvoznik nima poravnanih vseh davkov, ukine in bo v te potrebo akcijo ponovno podvzela.

Razpravljalo se je nato o jako važnem vprašanju financiranja in kreditiranja izvoza leša. Kreditiranje je povsem prenehalo in lesni trgovini se je treba oprijeti samopomoči, da omili ta nevdružni položaj. Narodna banka ni v zadostni meri kreditirala naše izvozne trgovine in tudi ni pričakovati, da bi se to stanje v doglednem času izboljšalo.

Zato je Osrednja sekcija razpravljala v načelu o osnovanju denarnega zavoda za izvoz lesa, ki naj bi slonel na združni podlagi. Ta denarni zavod se načeloma ne bi spuščal v nikake špekulacije in bi nudil le cesijske lombardne in blagovne menične kredite na vtvorjeni les; ne spuščal pa bi se v financiranje posameznih obratov. Sprejemal bi tudi hranilne vloge in nudil vlagateljem v upravnem in nadzorstvenem odboru svoje zastopstvo.

Predsedstvo Osrednje sekcije se je pooblastilo, da pripravi ogrodje za osnovanje takega denarnega zavoda.

Vršila se je nato še razprava o raznih predlogih sekcijskih zastopnikov.

Položaj naše lesne trgovine je skrajno neugoden, pa je zato v interesu našega narodnega gospodarstva nujno potrebno, da merodajni činitelji težnje lesne trgovine uvažujejo in tudi izvedejo.

LEGATOV ENOLETNI TRGOVSKI TEČAJ V MARIBORU

Končni izpiti so se vršili koncem junija s sledečim uspehom: od 22 kandidatov in kandidatnih je položilo izpit z odliko 1 (Rožika Sreš, Beltinci), s prav dobrim uspehom 10 in sicer: Irmilda Bizjak, Maribor, Josip Burja (Bled), Terezija Hlede, Erna Koltzbeck, Marija Ladra, Vinko Lašič, Alojzija Prah, vsi iz Maribora, Ela Namestnik (Beograd), Roza Papež (Pobrezje) in Josip Semelbauer (Hoče). Z dobrim uspehom 6 in sicer: Zmago Angleitner, Marija Koritončnik, Zojpina Kugy, Ana Messner, Frančiška Uranjek, vsi iz Maribora, Franjo Torič (Ormož). 5 kandidatov ima ponavljalni izpit v jeseni. Za vse leto ni padel nihče. Uspehi se torej lahko označijo kot dobri.

Pri šolski slavnosti je spregovoril ravnatelj in lastnik zavoda gospod Ant. Rud. Legat lepe besede, nakar sta se zahvalila absolvent in absolventinja v imenu razreda. Nato je imel krasen nagovor še eden gospodov profesorjev.

Po svetu

† Dr. Čeda Mihajlović, bivši minister socialno politiko in zaslužni narodni delavec je nenadoma umrl vsled zastrupljenja krvi.

Nova šolska ladja naše vojne mornarice »Jadran«, ki jo je poklonila vojski »dranska straža«, je prišla v Kotor in te dni slovesno izročena naši mornarici.

Rimski pakt je bil v soboto podpisal Nemški poluradni listi pravijo v svojem komentarju, da bi mogel sedaj Mussolini po sporazumu s Francijo posredovati med Nemčijo in Francijo.

Officialna »Gazeta Polska« piše, da je reorganizacija Evrope pod vodstvom štirih velesil nemogoča, ker nista podpisala pakta Rusija in Poljska, ki sta pri vseh evropskih vprašanjih zainteresirani in tudi dovolj močni, da branita svoje interese.

Rumunski zunanji minister Titulescu in turški zunanji minister Tefvik Ruždi sta povabila Bolgarsko, da sklene balkanski locarnski pakt s svojimi sosedami.

Kalfov, bivši bolgarski zunanji minister v Cankovovi vladi, se je izjavil proti balkanskemu locarnskemu paktu. V istem smislu se je izjavila tudi večina govornikov na seji širšega zunanjega parlamentarnega odbora. Od opozicije, zlasti zemljedelske, ni bilo na tej seji skoraj nobene zastopnika.

Bolgarski ministrski predsednik Musanov je pred posebnim zunanjim odborom sobranja officialno izjavil, da Bolgarska ne bo podpisala vzhodnega londonskega pakta.

V manifestu zveze zedinjenih bolgarskih zemljedelcev, ki zastopa brez dvoma večino bolgarskih kmetov, se o zunanji politiki zveze pravi, da bo sledila tradicionalni politiki A. Stambolijskega, to je politiki bratstva, miru in sporazuma vsemi sosedi, zlasti pa z bratskim jugoslovanskim narodom.

Politični tajnik vladnega bolgarskega zemljedelskega bloka, Petko Dekov, se je v posebni izjavi novinarjem ostro izjavil proti vladni politiki in zlasti proti notranjemu ministru Girginovu, ki kruto preganja vse zemljedelce.

Med podonavskimi in čezmorskimi žitnimi državami ni prišlo do sporazuma glede količine žita, ki bi ga smele izvažati podunavske države. Tudi kompromisni predlog podonavskih držav, da bi te izvozile le 5, mesto 5-7 milijonov vagonov žita, so čezmorske države odklonile.

Na kongresu francoskih socialistov je prišlo do ostrega konflikta med levim in desnim krilom stranke glede stališča stranke do vlade. Verjetno je, da pride do razkola v stranki. Večina delegatov je bila proti vsakemu sodelovanju z vlado.

Amsterdamska mednarodna strokovna zveza je zašla vsled izstopa nemških strokovnih organizacij v težke finančne zadrege in bo morala zelo zmanjšati svojo propagando.

Prijateljski pakt med Rumunijo in Italijo je bil podaljšan za šest mesecev, obenem pa tudi trgovinska pogodba med obema državama.

Rumunska vlada demantira vest o rumunsko-sovjetskih trgovinskih pogajanjih. Nemčija se silno oborožuje in njena vojna industrija dela na vso paro. Tvoronica havbic in mehaničnih topov Erhard se je preselila iz Švice v Nemčijo.

Samo tretjini poslancev centruma bodo dovolili hitlerjevci, da vstopijo kot hospitanti v njih klub. Vsi drugi bodo izgubili mandate.

Premoženje vseh onih Nemcev, ki delujejo v tujini proti Hitlerjevi vladi, bo v Nemčiji zaplenjeno.

Vse polno sorodnikov, tudi žen, nemških emigrantov so hitlerjevci aretirali kot talce in bodo ti odgovarjali za eventualne nastope emigrantov proti nemški vladi.

Bavarski minister, nar. socialist Schöberl je dejal na nekom shodu, da si je satan izmislil centrum, da bi z njim uničil katoliško vero, da pa je Bog pustil pasti centrum, da reši vero. Do premagancev ni nobene obzirnosti.

Balbova letalska ekspedicija je dovršila svoj veliki polet v Chicago in srečno pristala na Michiganskem jezeru.

Rusko-španska trgovinska pogajanja so se pričela. Listi pišejo, da bo Španija v kratkem priznala sovjetsko Rusijo.

Češkoslovaški trgovci in obrtniki so zahtevali v posebni vlogi na trgovinskega ministra proglasitev dveletne zapore za vse koncesije in obrtna dovoljenja ter moratorij do konca l. 1933.

75 letnica Viktoria Rohrmanna

V soboto je praznoval svojo petinsedemdesetletnico ljubljanski veletrgovec in zaslужni narodni delavec Viktor Rohrmann. S priznanjem se je spominjala vsa naša narodna javnost tega lepega jubileja, saj je le malo narodnih mož, ki bi s tako požrtvovalnostjo, neomajno zvestobo in nesebičnostjo služili svojemu narodu ko Viktor Rohrmann. Vse svoje življenje je naravnost posvetil svojemu narodu, preživljal z njim vse njegove težave, bil vedno v prvih vrstah boja ter bil eden onih idealnih patriotov, ki nikdar ne vidijo in ne pričakujejo ne osebnih koristi in ne priznanja. Eden tistih krepkih in značajnih mož je bil Viktor Rohrmann, na katerih je slonelo vse naše narodno delo in katerih zasluga je, da je dosegel naš narod v kratkem času tako sijajen napredek.

Kdor v resnici ljubi svoj narod, ta ljubi tudi svojega bližnjega in to je dokazal Viktor Rohrmann ves čas svojega življenja. Posebno veliko ljubezen pa je izkazoval našim dijakom in dijaško podporno društvo »Domovina« ga je moglo vedno prištevati med svoje najodličnejše podporne. Tudi dijaško podporno društvo »Radogoj« je moglo oceniti veliko požrtvovalnost Viktorja Rohrmanna.

Za naša narodna društva, te naše narodne trdnjave, je bila posebno velika skrb Viktorja Rohrmanna. Da je dobila Ljubljana svoj »Narodni dom« je bistveno pripomogel Viktor Rohrmann, saj je pridobil nič manj ko 50 deležev. Za Ciril Metodovo družbo je s posebno vnemo deloval Viktor Rohrmann ves čas njenega obstoja. Za Vodnikov sklad je zbral nad 24.000 Din, za Tavčarjev sklad nad 30.000 dinarjev, a ni bilo prilike, ki je ne bi uporabil Viktor Rohrmann v korist te naše prepotrebne šolske družbe. Za Sokola, za druga naša narodna društva, za vse dobro in plemenito je vedno bil pripravljen delati in žrtvovati Viktor Rohrmann. Njegova zasluga je tudi, da je novomeško gasilsko društvo vpeljalo slovensko poveljevanje.

Ni pa pozabil Viktor Rohrmann tudi na svoje stanovske dolžnosti kot eden naših najodličnejših trgovcev. Krepko je stal v vrstah našega zavednega trgovstva, ki mu je tudi v polni meri izreklo svoje zaupanje. Celih 31 let je bil Viktor Rohrmann zbornični svetnik naše Zbornice in 15 let sodnik-lajnik deželnega sodišča.

Se o eni zaslugi Viktorja Rohrmanna je treba spregovoriti in to je o njegovem delu za slovensko družbo. Današnja generacija morda tega dela ne čeni v dovoljni meri, toda resnica je, da bi bila Ljubljana še danes nemško mesto, če ne bi ustvarili ljudje Rohrmannovega kova slovenske družbe.

Ves se je posvetil Viktor Rohrmann narodnemu življenju, zato pa pozna do podrobnosti vso zgodovino naših narodnostnih bojev, zlasti pa predvojno. Samo želeli bi bilo, da bi jubilar napisal svoje spomine, ker bi bili to spomini objektivnega narodnega borca.

Iskreno čestitamo Viktorju Rohrmannu k njegovemu slavnemu jubileju in mu kljubujemo iz dna srca: Na mnoga leta!

Adria prašek je boljši

TOBAK V HERCEGOVINI SLABO KAZE

Vsled dežja in slabega vremena kaže tobak v Hercegovini zelo slabo. Nevarnost je, da bo tobačna žetev tako slaba, da sadilci ne bodo dobili niti toliko, kolikor so imeli stroškov pri saditvi tobaka. Velik del tobaka je vsled vlage čisto zgnil. Nujno potrebno je, da monopolska uprava priskoči sadilcem tobaka na pomoč.

Gradbena delavnost v Jugoslaviji

Z ozirom na predlagana javna dela študijskega odbora Društva narodov, ki naj bi se izvedla v Jugoslaviji, je potrebno tudi omeniti velika dela, ki jih je Jugoslavija že izvedla, pa čeprav so bila njena kapitalna sredstva skromna. Ta že izvedena javna dela je treba poudariti tudi za to, da vidi veliki mednarodni kapital, da bi za nova velika javna dela investirani kapital samo dopolnil že pričeto delo in bi zato bila rentabilnost novih del tem večja.

Tako s strani države, ko tudi samoupravnih ustanov in zasebnikov, se je takoj po vojni storilo zelo mnogo za dvig gospodarstva s pomočjo javnih del. Poleg spopolnitve cestnega omrežja, zboljšanja in povečanja železniškega omrežja, spopolnitve telefonskega in brzojavnega prometa, je treba omeniti še druga javna dela, ki so bila za napredek jugoslovanskega narodnega gospodarstva največjega pomena. Tu treba na prvem mestu omeniti

hidrotehnična dela.

V zadnjih desetih letih se je storilo zelo mnogo, da se zaščitijo obrežja pred uničujočim delom vode. Tako so se popravili že obstoječi nasipi v dolžini 38 kilometrov, novih zaščitnih nasipov pa se je zgradilo v dolžini 49 kilometrov. Vsa ta dela so veljala 112 milijonov dinarjev. Za zboljšanje plovnosti rek in zgraditev potrebnih objektov je bilo izdanih 41 milijonov dinarjev. Nadalje so se izvršila potrebna dela za olajšanje plovbe skozi ožino pri Djerdapu in za izkoriščanje vodnih sil na tem mestu. Mnogo se je tudi storilo za olajšanje vožnje s splavi. Mnogo pa se je storilo tudi za zaščito obdelane zemlje pred povodnjami, za regulacijo rek in so na programu še regulacije Save, Morave, Ljubljanice, Mure in Drave.

Vsa od povodnji ogrožena površina obdelane zemlje znaša 1,6 milijonov hektarjev, od katerih je že 569.976 hektarjev zemlje popolnoma, 209.302 ha pa deloma zaščitenih pred povodnjami.

Površina močvirnate zemlje znaša 1 milijon 972.447 ha. Od te je že popolnoma izsušenih 534.572 ha, deloma pa 701.420 ha, dočim so izsuševalna dela za ostale hektarje že na programu. Dela vrše večinoma lastniki sami, ki so se v ta namen združili v posebne zadruge. Država je omogočila tem zadrugam 60 milijonov posojila.

Od večjih melioracijskih del, ki so na

programu, je treba omeniti izsušenje Skadarskega jezera, Popovega polja in Skadarskega polja in bi se s tem znatno olajšala prehrana tamošnjega prebivalstva. Sedaj se vrše v teh krajih pripravljala dela in se zbirajo potrebni podatki za izvršitev teh del.

V primorskih krajih in nekaterih krajih Južne Srbije je veliko pomanjkanje vode. Ker so ti kraji zelo revni, jim je priskočila država na pomoč in omogočila zgraditev potrebnih vodovodov. Za vsa ta dela je izdala država 88 in pol milijona dinarjev.

Stavbe

Po zedinjenju se je najbolj čutila potreba po novih stavbah v Beogradu, ki je bil porušen od vojne, a je postal središče velike nove države. V tem pogledu se je storilo zelo mnogo. Za skoraj vse državne urade so bile zgrajene nove hiše in je bilo s tem zagotovljeno redno poslovanje državne uprave. Izvršile pa so se tudi velike stavbe v Ljubljani, Zagrebu in drugih mestih. Posebno mnogo univerzitetnih zgradb je bilo sezidanih, tako za medicinski fakulteti v Zagrebu in Beogradu, za poljedelsko fakulteto v Zemunu, za dermatološki oddelek univerze v Zagrebu in za druge univerzitetne institute.

Ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje je posvečalo posebno skrb zgraditvi zdravstvenih domov in raznih bolnic ter higienskih ustanov. Mnogo pa so v tem pogledu storile tudi razne samoupravne korporacije, ki so tudi skrbele za gradbo njim potrebnih stavb. Veliko gradbeno delavnost pa so razvile tudi občine in sicer ne samo velike, temveč tudi manjše.

Ministrstvo za javna dela je izdalo od 1. 1918 do danes 326 milijonov dinarjev za popravila in adaptacije starih stavb ter 875 milijonov za nove stavbe. To pa samo za stavbe, ki jih je ministrstvo izvršilo samo, dočim so vsa druga ministrstva izdala vsote, ki večkrat presegajo to vsoto. V kratkem se prične graditi v Beogradu poslopje glavne pošte, nato pa še glavna pošta v Skoplju in Splitu. Pripravlja pa se tudi gradba še mnogih drugih stavb.

Sploh je bila gradbena delavnost v Jugoslaviji v povojnih letih mnogo večja ko pred vojno in niti splošna gospodarska kriza ni te delavnosti čisto zaustavila. Jugoslavija dela in velika javna dela bodo njeno delavnost samo še povečala.

Denarstva

ŠVICARSKÉ TERJATVE PROTI NAM.

Po podatkih »Informations Economiques« v Lausanni so se švicarske terjatve proti nam znižale od 5,04 na 4,67 milijonov švicarskih frankov.

NOVA BILANCA DUNAJSKE CREDIT-ANSTALT

Dunajska Creditanstalt je objavila prvo bilanco po svojem polomu. Iz te bilance je razvidno, da je imela banka v vsem skoraj eno milijardo šilingov (skoraj 9 milijard dinarjev) izgub. Menda ni v zadnjem času prav nobena banka dosegla tako velikanske izgube. V novi bilanci so vse te izgube odpisane in zato se je med drugim znižala tudi osnovna glavnica od 177 na 1 milijon šilingov. Največje žrtve je doprinesla za sanacijo banke avstrijska država, ki je žrtvovala skoraj eno milijardo šilingov, dobila pa za vse svoje žrtve le polovico novega osnovnega kapitala banke, od 142 milijonov 70 milijonov šilingov.

Vsi posli banke so se znatno znižali. Bilančna vsota se je znižala od 1,9 mi-

lijard koncem leta 1930 na 635 milijonov koncem leta 1932. Debitorji so padli od 1.382 na 449, kreditorji od 1.359 na 328, hranilne vloge pa od 316 na 35 milijonov šilingov.

*

Nizozemska banka, ki je pred dnevi zaradi atake špekulantov na holandski goldinar zvišala obrestno mero od 3,5 na 4,5%, je sedaj, ko se je tečaj goldinarja zopet utrdil, znižala obrestno mero na 4 odstotke.

Nemške hranilnice so zmanjšale obrestno mero za hipotekarna in druga dolgoročna posojila na 5 1/2%, za osebne kredite pa na 6 1/2%. V to vsoto pa so všteti tudi vsi drugi stroški in pristojbine.

Madjarske službene novine objavljajo vladno naredbo, da se odpravljajo zlata klavzula pri zastavnih listih, ki se glase na dolarje.

Pomudbe, poupraševanja

Tvrđka Heinz Wechsler, Wien I., Rotenturmstrasse 19, išče zastopnika za razne preje za ročna dela.

Češkoslovaški ministeski predsednik o gospodarskem položaju

Ob zaključku parlamentarnega zasedanja je sprejel češkoslovaški ministeski predsednik Malypetr novinarje in jim podal daljšo izjavo o gospodarskem položaju. V svoji izjavi je podčrtal, da je človeštvo vsled neuspeha razorožitvene konference in svetovne gospodarske in denarne konference silno razočarano. Zaupanje narodov izgineva in nihče več ne veruje v uspešnost mednarodnih akcij. Nasprotno vedno bolj raste prepričanje, da mora vsakdo skrbeti v prvi vrsti le za sebe. Vse to povzroča anarhijo v mednarodnih odnosih, vsled česar trpi tudi notranje gospodarstvo narodov.

Nato je prešel ministeski predsednik na notranje gospodarske probleme Češkoslovaške. Glavni cilj vsega vladnega dela je, da ohrani proračunsko ravnovesje. Nadalje bo vlada na vsak način ohranila stabilnost valute, ker je denar kri gospodarskega življenja. Nato je govoril predsednik vlade o uspehu češkoslovaške investicijskega posojila. Za povzdigo gospodarske delavnosti pa je treba dovoliti še nove kreditne olajšave, in sicer s tem, da se poveča menični eskont in dovolijo olajšave pri lombardiranju vrednostnih papirjev. Sedanje težko stanje je deloma posledica napak, storjenih v prejšnjem času, deloma pa posledica splošne gospodarske krize. Izvesti bo tudi treba reformo brezposelnega podpiranja.

Druga nujna vprašanja, ki jih je treba rešiti, so: pasive državnih železnic, vprašanje razvoja cen in zlasti nerazmerje med cenami agrarnih in industrijskih predmetov. Ni še konec težkih časov, ni pa tudi prav nobenega razloga, da se ne bi verovalo v zboljšanje.

Adria prašek je boljši

Konkurzi in prisilne poravnave

Po statistiki notranjega ministrstva je bilo v juniju 20 konkurzov in 9 prisilnih poravnav in sicer je bilo: v Vardarski banovini 1 konkurz (0 prisilnih poravnav), v Vrbaski 0 (1), Dravski 3 (2), Drinski 3 (0), Donavski 4 (0), Primorski 2 (1), Savski 2 (1), v Beogradu 1 (0). — Lani v juniju je bilo v vsej državi 64 konkurzov in 105 prisilnih poravnav. — Ta ugodna statistika se pa zelo spremeni, če upoštevamo tudi posredovalna postopanja. Teh pa je bilo v juniju 194, skupno s konkurzi in prisilnimi poravnavami je bilo torej v juniju 223 insolventne, dočim jih je bilo lani le 169. Položaj se torej nikakor ni zboljšal, temveč prav znatno poslabšal.

Ni se pa poslabšal položaj le v vsej državi, temveč v posebno znatni meri tudi v Sloveniji. Tako je bilo v prvem polletju 1. 1932 konkurzov 47, prisilnih poravnav pa 100, skupaj 147 insolvent, v prvih šestih mesecih tega leta pa 30 konkurzov, 33 prisilnih poravnav in 116 posredovalnih postopanj, skupno torej 179 insolvent. Število insolvent je torej v Sloveniji naraslo za 32 ali ali za 22 odstotkov, dočim v vsej državi le za 27 ali 3 odstotke. Noy dokaz, da je od sedanje krize zlasti težko prizadeto gospodarstvo v Sloveniji in da mu je zato treba priti na pomoč.

Ta silen dvig insolvent je tudi glasen opomin davčni upravi, da preneha s svojo pretirano davčno prakso, če noče, da bo še bolj padlo število trgovskih obratov in se s tem trajno znižalo število dobro plačujočih davkoplačevalcev.

Že v 24 urah barva, plesira in kemično snai obleke, klobuke itd. Škrobl in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perile **tovarna JOS. REICH** Poljanski nasip 4-6, Seleburgova ul. 3. Telefon št. 22-72.

Dr. Pirčeva sladna kava

je prvovrsten domač izdelek, s katerim pripravite zdravo, izdatno, redilno in ceneno pijačo za Vas in Vaše otroke.

Dr. Pirčeva sladna kava je prav prijetnega okusa in jo pijo odrasli kot otroci z užitkom.

ING. DRAGO MATTANOVICH:
ELEKTROTEHNIKA.

I. del. Osnove in stroji. Strani 164 z risbami in slikami. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani 1933.

Kosmos, zbirka poljudno znanstvenih in gospodarskih spisov, spominov, potopisov itd. je obdarila letos svoje naročnike in slovenski knjižni trg z novim obče koristnim in nujno potrebnim delom. Poljudna knjiga o elektriki in njeni praktični uporabi je bila že dolgo potrebna, posebno z ozirom na to, da se z njo spopolni tehnična izobrazba našega človeka v času, ko na vseh straneh uporabljamo električno silo, ne da bi se bili pravočasno seznanili z njenimi lastnostmi in njeno uporabnostjo. Prav tako pa se je že elektrotehnika v zadnjem času tako razvila in tako napredovala, da je njena tehnologija že preobširna in si jo moramo zbrati v priročno, dnevno uporabno knjigo, tuje izraze pa po možnosti enotno nadomestiti z domačimi. Važni so pri tem tudi dosedanja uspehi dela na ljubljanski tehnični fakulteti in v njenem inštitutu za elektrotehniko. Delo ing. Mattanovicha je v veliki meri zadostitev tem zahtevam. Svojo pomoč so nudili pisatelju univ. prof. dr. Milan Vidmar, doc. ing. Koželj, asist. ing. Vajda in Bedjanič ter ing. Pehani; terminološko je sodelovala sekcija Udruženja jugoslovanskih inženjerjev in arhitektov, z nasveti pa tudi inspektor banske uprave ing. V. Skaberne, ki je pospremil knjigo s svojim zaključnim priporočilom. Hvale vredno dejanje je bilo tudi to, da sta založba in avtor poprosila za jezikovni pregled knjige našega avtoritativnega slovenista prof. dr. Breznika in s tem dala knjigi odlične lastnosti tekočega in jasnega ter izrazno ustaljenega poučnega štiva.

Vsebina knjige je razdeljena na tri dele, in sicer: Osnove elektrotehnike, Električni stroji in Strokovni slovar.

Temeljni pojmi o elektriki so podani kratko, pa vendar dokaj pregledno in jasno. Mnogo olajšave je dosegel avtor s poučnimi nazornimi slikami in postopno razdelitvijo materiala. Upoštevati moramo, da je obsegel vse v omejenem prostoru. Celo neuk človek bo iz te knjige po kratki strokovni razlagi našel, kar potrebuje. Posebno sta odstavka o trofaznem toku in vrtilnem Teslovem polju napisana jasno in popolno.

Glavni napredek pa bo za vse, ki so prijatelji elektrotehnike, drugi del knjige, kjer je dan nekakšen temeljni pregled modernega električnega stroja, gradbe teh strojev in njih uporaba za vsakršen prenos in pretvorbo električne energije. Avtor je svoje nasvete praktikom združil še v posebnem odstavku o gospodarstvu električnih strojev.

Brez dvoma bo ta knjiga še dolgo časa najboljša, kar ima pri nas poljudna znan-

Štev. 7718/II.

Razpis.

Direkcija državnega rudnika Velenje razpisuje na dan 3. avgusta t. l. ob 11. uri dobavo sledečega živeža:

- 2.800 kg svinjske masti,
- 600 kg sirove kave,
- 3.200 kg riža,
- 2.000 kg bučnega olja,
- 1.200 kg terpentinovnega olja,
- 3.400 kg koruznega zdroba.

Dobavni pogoji pri podpisani.

Direkcija državnega rudnika Velenje, dne 13. julija 1933.

stvena knjižnica v svojem predalu. Strokovni slovar na koncu bo pomenil ureditev izrazov, ki si je moremo le želeli in delo priporočati.

Knjiga je izvrstno in okusno opremljena in se dobi v vseh knjigarnah.

Dobava-prodaja

Direkcija državnih železnic v Subotici sprejema do dne 25. jul. t. l. ponudbe o dobavi 20 komadov državnih zastav iz čistega bombaža.

Direkcija državnega rudnika Kreka sprejema do dne 27. julija t. l. ponudbe o dobavi 100 kg miniuma in do dne 3. avgusta t. l. glede dobave 400 kg podkev, 50 paketov klincev za podkve in navadnih klincev.

Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do dne 2. avgusta t. l. ponudbe o dobavi 170 m manesmanovih cevi.

(Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Razno

USODA LUŽIŠKIH SRBOV.

Vsled silnega pritiska narodno-socialističnega režima na Lužiške Srbe je le malo upanja, da bi se mogli Lužiški Srbi ohraniti. »Venkov« predlaga zato, da bi se vsi Lužiški Srbi preselili na Češkoslovaško, kjer je dovolj prostora za vseh 150 do 200 tisoč Lužiških Srbov. List opominja na preselitve židov v Palestino in bi zato mogli tudi Lužiški Srbi slediti temu vzgledu. S pripravljalnimi deli za preselitve Lužiških Srbov naj bi se začelo takoj.

SVETOVNA RAZSTAVA V PARIZU leta 1937.

Pariški občinski svet je brez debate sklenil, da bo prihodnja svetovna razstava v Parizu l. 1937. Razstava bo v središču Pariza na obeh bregovih Seine v višini Trocaderoa in na Martovem polju. Posloj je vojaške uprave bodo podrli, da dobe potreben prostor. Obenem je bil sprejet predlog, da se izgradi ogromen stadion, na katerem bo prostora za 100.000 sportnikov.

ZE DREVESA BODO PRICELI UNICEVATI.

Da ohranijo dobre cene kavi, sežigajo braziljanski sadilci kave na milijone vreč kave. Menda pa to še ne zadostuje, ker so prišli braziljanski sadilci tobaka na blazno misel, da bi uničili okoli 1300 milijonov kavnih dreves. Kakor plačuje sedaj Brazilija vsako leto milijone za uničeno kavo, tako naj bi plačala tudi odškodnino za uničena kavna drevesa. Z uničenjem 1-3 milijarde kavnih dreves bi se znižala produkcija kave za 10 milijonov vreč in bi se potem kava lahko dobro prodala. Uničenje kavnih dreves bi veljalo skoraj 2500 milijonov dinarjev. Braziljanska vlada bi po mnenju sadilcev lahko plačala to vsoto, ker ji potem ne bi bilo treba vsako leto plačevati odškodnine za uničeno kavo. Blaznost uničevanja postaja v resnici že zločinska!

Kdor ne podpira svojega glasila, zaničuje samega sebe in škodi skupnim interesom trgovstva.

POVODENJ SOVJETSКИH MENIC NAD NEMŠKO INDUSTRIJO

Berlinski »Lokalanzeiger« poroča, da so se nehala nemško-ruska pogajanja zaradi novih nemških dobav Rusiji, tudi glede dobave strojev, brezuspešno. Pred vsem vsled finančnega vprašanja, ker je nemška industrija z dolgoročnimi sovjetskimi krediti že preplavljena, a zahtevajo sovjeti še nove kreditne olajšave in popuste na ceni.

Adria prašek je boljši

Dohodki ameriških telefonskih družb so znašali v prvih štirih mesecih t. l. 317-8 milijonov dolarjev, dočim so znašali lani 364-5 milijonov dolarjev.

V Združenih državah Severne Amerike se že izvaja zakon o omejitvah bombažnih plantaž in se že nakazujejo osebne nagrade farmarjem.

Zakon o prepovedi stavk je sprejel norveški parlament. Vsi spori med delavci in podjetniki se morajo reševati pred razsodiščem.

Tržna poročila

TRŽNE CENE V LJUBLJANI

Cene na ljubljanskem trgu so že nekaj časa skraj stalne in se le malenkostno izpreminjajo. Za posamezne predmete veljajo te cene:

Goveje meso I. vrste je 10-12 Din kg, II. vrste 8-10 Din, teletina I. vrste 14-16 Din, II. vrste 10-12 Din, svinjina I. vrste 18-20 Din, II. vrste 14-16 Din, koštrunje meso 6-10 Din, jagnjetina 12-16 Din, konjsko meso 4-6 Din. — **Piščanci** so: majhni 10-14 Din, večji 16-20, kokoši 18-25 Din, petelini 20-25 Din. Domači zajci manjši 8, večji 10-14 Din.

Ribe: 1 kg krapa 20 Din, lipnja 20 Din, ščuke 30 Din, postrvi 50 Din, sulca 40 Din, klina 15 Din, mreke 15 Din, pečenke 10 Din.

Mleko stane liter 1-75-2-50 Din, jajca kos 0-50-0-75 Din, surovo maslo 22-24 dinarjev.

Staro vino je po 12-14 Din, novo 8-12 Din. Pivo je odločno predrago, saj stane čaša 3 Din, vrček 4-50-5 Din, zato pa tudi

konsum piva pada. Steklenica piva stane celo 5-50-6 Din.

Bel kruh je po 5 Din kg, polbeli 4-50 Din, črni 4 Din, rženi 4-50 Din.

Orehi so po 7-8-50 Din, luščeni orehi 30-32 Din, črešnje 4-8 Din, suhe češnje 4-8 Din, suhe hruške 4-8 Din, marelice 8-16 Din, breskve 12-16 Din. Rdeče jagode so po 4 Din liter, borovnice 1-1-50 Din liter.

Kg kave 48-80 Din, pražene 50-1-10 Din, sladkor 14-16 Din kg, kavna prašina 17 Din, riž 7-50-12 Din. Olje 12-1-10 Din liter, kis 2-50-4-50 Din, sol 2-50-3-2-75 Din kg, poper 40-42 Din, paprika 20-25 Din, petrolej 7 Din liter, kg teste in 9-10 Din, pralni lug 3-50 Din, čaj 80-80 Din.

Moka >0< 4-50 Din kg, >2< 4-25 Din, >4< 4 Din, >6< 3-50 Din, kaša 4 Din, ješprel 4-4-50 Din, ješpreček 4-8 Din, otrobi 1-50-1-75 Din, koruzna moka 2-2-50 Din, koruzni zdrob 3-3-50 Din, pšenični zdrob 5 Din, ajdova moka 5-6 Din, ržena moka 3-50 Din.

Žito ima te cene: cent pšenice 250 do 265 Din, rži 170-180 Din, ječmena 170 do 185 Din, ovsa 165-185 Din, prosa 160 do 210 Din, koruze 120-135 Din, ajde 215 do 225 Din, fižol ribničan 225 Din, prepelečar 225-275 Din. Kg graha velja 5-6 Din, kg leče 6-12 Din.

50 kg premoga stane 25-28 Din, tons premoga 890-435 Din, kub. meter trdih drv 115 Din, mehkih drv 70-80 Din.

Cent sladkega sena velja 55 Din, cent polsladkega sena 50 Din, kislega sena 40 do 45 Din. Cent slame 50 Din.

Salata je zelo poceni in velja povprečno kg 2 Din. Zgodnje zelje je po 7 Din kg, kislo zelje 3-4 Din. Kg paradižnikov 10 Din, kg kumar 5-6 Din. Grah v stročju 2-2-50 Din, luščeni grah po 4 Din kg, fižol v stročju 4-4-50 Din kg, čebula 3-4 Din, česen 5 Din. Krempir 1-50 Din kg, novi 2 Din. Kisla repa 2-3 Din kg, jurčki 10 Din kg.

MARIBORSKI SVINJSKI TRG

Na svinjski sejem z dne 14. julija 1933 je bilo pripeljanih 172 svinj; cene so bile te: mladi prašiči 5 do 6 tednov stari komad 150-180, 7 do 9 tednov stari 200 do 250, 3 do 4 mesece stari 280-350, 5 do 7 mesecev stari 400-550, 8 do 10 mesecev stari 650-680, 1 leto stari 690-750 Din; 1 kg žive teže 7-8-50, mrtve teže 10 do 10-75 Din. Prodanih je bilo 123.

Vedno se pravilno kuha, ako se vsiplje Kathreiner Kneippova sladna kava

s Pravim „Franckovim“ dodatkom v hladno vodo in kuha celih 5 minut

Veletrgovina kolonijalne in špecerijske robe
Jvan Jelačin
Ljubljana

Zaloga sveže pražene kave, mletih dišav in rudninske vode.

Točna in solidna postrežba! — Zahtevajte cenik!

Trgovci in industriji!
Trgovski list
se priporoča za inseriranje!

J. HLEBŠ, LJUBLJANA
DRUŽBA Z O. Z.
CANKARJEVO N. 21 — MESTNI TRG 19
Sobo-črkoslikarstvo in pleskarstvo

Vsa dela izvršuje z najmodernejšimi vzorci, točno po naročilu, solidno in pod garancijo. — Telefon 30-70.

Motvoz Grosuplje
domač slovenski izdelek — Svoji k svojim!

Tovarna motvoza in vrvarna d. d. Grosuplje pri Ljubljani